

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Lucie KUBECOVÁ

Obor: ČJ - D

Název práce v českém jazyce: Současný knižní trh. Terénní anketní šetření mezi knihkupci i zákazníky a závěry z něho.

Název práce v anglickém jazyce: The Contemporary book market. Field Inquiry research among both booksellers and customers and its evaluation

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Hník, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Ondřej Hausenblas

Práce L. Kubecové si vytkla za cíl nejen přinést fakta o knižním trhu, ale také odpovědět na to, zda je „kniha stále aktuálním zábavným a výukovým artiklem“, nebo zda upadá a ustupuje masmédiím. Chce hlavně zhodnotit získané informace. Adeptka by mohla u obhajoby vysvětlit, jak si zvolila za smysl knihy zábavu a výuku, a kam se poděly v jejím bádání ostatní funkce literatury.

V závěru práce autorka opravdu konstatuje, že zájem občanů o knihu stále trvá – ale to vyplývá už z pouhého pohledu do výkladů knihkupectví. Některá tvrzení v závěru práce jsou asi platná, ale není patrné, jak vyplývají ze zkoumání, která jsou v práci obsažena (např. vliv rodiny). Jiná tvrzení jsou sporná a v práci nepodložena (televize prý pořady o literatuře „vytěsnila“.)

Oceňuji, že se autorka obírala statistickými šetřeními a že zároveň zjišťovala situaci na knižním trhu osobními dotazy u nakladatelů nebo knihkupců, i u spisovatelů. Empirie je jako protiváha statistik velmi důležitá, pokud ovšem je náležitě vyhodnocena. V práci je také kapitola o elektronických knihách a čtečkách – to ke knižnímu trhu patří a je záslužné takový jev objasňovat. I u práce toliko bakalářské by bylo vhodné, aby autorka nepřekládala závažná tvrzení axiomatically: objevuje se stále více knižních titulů, „avšak čtenářů ubývá“. Takové tvrzení by měla hned doložit zjištěnými údaji. Kam se ty knihy podějí?

Za závažný problém práce považuji omezený počet citovaných pramenů: hodnotící výroky M. Černíka budou pravděpodobně určitým způsobem zbarvené, když vezmeme v úvahu jeho minulou angažovanost a některé jeho současné články. Jeho tvrzení je dobré citovat, ale autorka musí ukázat, že je považuje za možný pohled, za jeden ze zdrojů, a měla by ukázat, že své zdroje vybírala promyšleně. To, že v práci jmenuje hned dva protagonisty literární politiky minulého režimu, Černíka a Sýse, nás vede k tomu, že očekáváme od autorky práce nějakou informovanou reflexi. Zvláště když autorka Svaz čs. spisovatelů vykládá jako ideologickou a politickou organizaci (s. 14) a podává také nové dějiny spolčování spisovatelů, v Obci spisovatelů.

Mezi zdroji schází docela významný průzkum čtenářství od J. Trávníčka: Čteme? Když už se autorka do lamentací nad úpadkem čtení pouští, měla se poučit.

Vnitřní rozpornost se objevuje v práci častěji: na s. 17 autorka zároveň tvrdí, že menší knihkupci mizejí nebo upadají „do spárů konkurence“, ale také že „dochází k růstu konkurence“, tj. česky že konkurence přibývá.

Důležitá jsou zjištění (autorka by měla uvádět, jak k nim přišla) o tom, jak se nakladatelé i prodejci chovají opatrnicky a jak tím zmenšují dostupnost knih na trhu. (s.17.8).

Někde autorka přeceňuje svou osobní zkušenost nebo názor: na s. 33. tvrdí „Proč lidé nejčastěji sahají po beletrii? Důvodem je zcela jistě relaxace, já sama si neumím představit dovolenou bez

kvalitní knihy... Na s. 48 zase tvrdí, že „elektronická kniha papírovou nikdy nepřeválčuje“. To je pouhý dnešní názor, autorka se jistě dožije jeho vyvrácení nebo potvrzení, které však nyní podat nemůže.

Když autorka na s. 19 uvádí počty vydávaných titulů, musí také uvést prameny. To však v práci schází. Celkem obsáhlé pasáže se statistickými údaji mohly být podány v přehledné a krátké tabulce.

Když autorka zjistila, že statistické údaje o počtu nakladatelů a vydaných titulů nevypovídají nic důležitého o kvalitě produkce, měla se možná zamyslet více nad tím, co vlastně je cílem její práce a zda tomu odpovídá metoda práce. Je také otázka, zda BP měla sledovat výrobu knih užitkových, /např. publikace ČSÚ nebo různé účelové publikace zdravotnické – co to vypoví o české literatuře na českém knižním trhu? Zmatek v pojetí „knihy“ je patrný zejména na s. 39, u vydávání kuchařek atp.

Když na s. 26 autorka uvádí různé programy dotující vydávání české literatury, měla by přesněji rozlišovat, kdy je podporován vznik díla (stipendia pro autory), a kdy jeho vydání nebo šíření knižně, a kdy jde o stipendia badatelská. Každý typ jinak souvisí s knižním trhem, s produkcí i kvalitou literatury.

Autorka BC ještě nemusí mít dost komplexní představu o tom, co s čím v knižní kultuře souvisí – měla by však o takové ujasnění usilovat. Neplést na jedné stránce dotace nakladatelům a vzájemné doporučování knížek mezi přáteli, jako např. na s. 39.

Ke kompozici BC musím podotknout, že by měla být promyšlená a odůvodněná. Zdá se, že zařadit rozhovor s nějakou osobností (odbornou nebo literární) je považováno za součást odborné práce. Může být, pokud však to dává smysl, a pokud autorka BP dokáže takový smysl vysvětlit. To by u obhajoby měla L. Kubecová řádně doplnit.

Katastrofické vize, které autorka předkládá v Závěru práce, sice znějí dost pravděpodobně, ale neshledal jsem je dost opřeny o zjištěné a snesené údaje nebo analýzy. Autorka by je měla aspoň u obhajoby důkladněji vyhodnotit.

Co se týče vyjadřování v češtině, autorka by si měla dát pozor na používání předložkového výrazu „díky“ - ten slouží pro příčiny s pozitivním nábojem („díky tomu, že se... prolínaly dvě roviny literatury ... , vznikla naprosto neopakovatelná díla stejně jako poplatný literární brak.“ (s. 15) A brak může být také dílo neopakovatelně ubohé.

Jako perličku by si autorka měla vypsát svou formulaci o tom, kde konala průzkum: „na pražském gymnáziu v Praze“ (s. 33) Měla by si dávat pozor na novinářskou nemotornost vyjadřování: Velkého propadu se však dostává poezii... (s.33) , bylo by chybou zachovávat nečinnost k tak závažnému problému“ (s. 58).

Také se prý hojně čtou „Osudy dobrého vojáka Švejka“ za světové války od Jaroslava Haška. V češtině a v parcích studentů češtiny by se neměly objevovat omyly typu „Během mého pobytu v cizině jsem měla možnost...“

Práce neobsahuje mnoho chyb píseckých, ale aspoň u vlastních jmen mohla být dokorigovaná: Michal Viewegh má mít vždy -h na konci. (s.38).

Doporučuji, aby uchazečka práci obhajovala, a pokud se to podaří, navrhuji hodnotit její BP jako dobrou.

V Praze dne ...22. 8. 2011.....

.....
Podpis